

Nej tak til psykiatrien

Af Henning Due, *journalist*
Foto af Sofie Amalie Klougart

Et stigende antal danskere med angst, depression eller andre psykiske lidelser betaler titusindvis af kroner for behandling på private psykiatriske hospitaler og klinikker. De er frustrerede over ventetiden og kvaliteten af behandlingen på offentlige psykiatriske sygehuse.

— **D**e sagde derude, at hvis jeg roste hospitalet over for dig, ville de slå 10.000 kroner af prisen.

Hans Thomsen griner lidt. Den 59-årige østjyde ligner en mand, der efter omstændighederne har det nogenlunde.

For 12 dage siden var det en anden mand, der trådte ind ad hovedindgangen få meter fra den stol, han sidder på nu.

– Jeg rystede, da vi holdt ude på parkeringspladsen. Jeg vidste ikke, hvad jeg skulle ind til, fortæller han.

I dag er han ikke i tvivl om, at han traf den rigtige beslutning.

– Jeg føler mig velbehandlet, siger han.

Dorte Gade, hans kone, sidder ved siden af på en stol og nikker.

Det var hende, der gik i gang med at søge på nettet og stødte på navnet ”Skovhus Privathospital” for to uger siden, da depressionen for alvor tog fat i hendes mand, og det var hende, der ringede og spurgte, om hospitalet kunne hjælpe ham.

– Vi stod i en situation, hvor Hans havde lyst til at tage livet

af sig selv. Der bliver penge ligegyldige, siger hun.

I 12 dage har Hans Thomsen haft daglig og tæt adgang til læger, psykologer, sygeplejersker og andre fagfolk med speciale i behandling af psykiske lidelser.

Hans reaktion på den medicinske behandling er blevet overvåget på timebasis, og døgnet rundt har personalet været til at få fat på inden for få minutter.

Den slags behandling koster mange penge, og tidligere var det typisk de kendte og kongelige, der betalte sig til den: Medlemmer af den politiske, økonomiske og kulturelle elite i Danmark, som indskrev sig på Skovhus Privathospital på grund af alkoholmisbrug, depression eller andre psykiske lidelser med en forventning om at modtage behandling af høj kvalitet langt væk fra sladderpressens kameralinser.

Sådan er det ikke længere. I de seneste par år har Skovhus Privathospital noteret en mærkbar forandring i klientellet, og flere og flere almindelige mennesker med gennemsnitsindkomster er begyndt at fylde i journalsystemerne og på patientværelserne.

– Det er en støt stigende gruppe hos os. Almindelige mennesker, som vælger at blive indlagt her og få behandling. Patienter, som har prøvet det offentlige,

og som er dybt frustrerede over den behandling, de blev tilbudt, siger Kit Kjærsgård, sygehuschef på Skovhus Privathospital.

Nogle af patienterne bruger deres opsparing til at betale. Andre bruger en arv, men Kit Kjærsgård har også mødt patienter, der fortæller, at de har taget et lån for at få råd til behandlingen.

- Fx. en enlig mor, der finder os til sit barn, som har fået en stofpsykose, og som ikke får hjælp i det offentlige system, siger hun.

Alene sidste år havde hospitalet omkring 40 "privatbetalende" patienter, og det tal ser efter alt at dømmes ud til at blive fordoblet i år, vurderer hun.

- Vi har oplevet en årlig stigning på flere hundrede procent i årevis, siger Kit Kjærsgård.

Den nye type patienter dukker også oftere op på radaren hos landets største private psykiatriske klinikker.

Sirculus Privathospital, der har speciale i udredning og behandling af personlighedsforstyrrelser og ADHD, melder om en stigning af privatbetalende patienter.

Hos Kildehøj Privathospital, der har specialiseret sig i behandling af spiseforstyrrelser, noterer hospitalsdirektør og daglig leder Rachel Santini sig en "konstant stigning" i antallet af private patienter.

- Vi bliver kimet ned af patienter, som gerne vil behandles hos os. Cirka halvdelen af dem har prøvet at søge behandling hos det offentlige, men oplever, at behandlingen ikke har hjulpet dem, eller at der er for lang ventetid, fortæller Rachel Santini.

Hun taler dagligt i telefon med fire-fem personer, som ønsker at komme i behandling hos Kildehøj Privathospital.

- Sådan har det været i et par år, siger hun.

For Hans Thomsen var beslutningen om at skrive sig ind på et privat psykiatrisk hospital en sidste, desperat handling efter adskillige indlæggelser på offentlige psykiatriske sygehuse.

Han blev ramt af en depression for første gang for ti år siden og blev indlagt for første gang

for fire år siden i Regionspsykiatrien Horsens. Den oplevelse kalder han "forfærdelig".

Han har siden været indlagt i Regionspsykiatrien Horsens tre gange - hver gang mellem tre og fire uger ad gangen.

- Det har været nedværdigende hver gang, og jeg følte ikke, jeg blev set som et menneske, siger han.

Efter den seneste indlæggelse svor han, at han aldrig ville sætte sine fødder på sygehuset igen, og da han i starten af januar i år kunne

mærke, at depressionen igen var ved at tage over, nægtede han at blive indlagt i Horsens.

- Jeg fik ingen samtaler med psykiatere, og i det daglige skete der ingenting. Ingen terapi, ingen aktiviteter. Når jeg fik det værre og følte, jeg havde brug for medicin, måtte jeg gå hen og banke på ruden til personalerummet og bede om det. I dagevis henvendte personalet sig slet ikke til mig, siger Hans Thomsen.

Hustruen Dorte Gade har heller ikke meget godt at sige om forløbene.

- Vi brugte typisk et døgn på at få Hans indlagt. Det er noget af det mest ydmygende, jeg har prøvet. Man sidder som pårørende med en person, der er selvmordstruet, og venter i tre-fire timer på at tale med en vagtlæge, som mellem linjerne spørger, om Hans egentlig ikke bare skulle tage sig sammen. At efterlade sit kæreste eje sådan et sted er det mest forfærdelige, jeg har oplevet i mit liv, siger Dorte Gade.

Sådan oplever de ikke Skovhus Privathospital.

- Her faldt jeg til ro rimeligt hurtigt, efter jeg ankom. Atmosfæren var anderledes, der var hurtig adgang til læger, og jeg fik reguleret min medicin fra dag til dag, siger Hans Thomsen.

Han blev dagligt tilbudt en vifte af behandlingstilbud: Psykologsamtaler, zoneterapi, Kranio-Sakral

terapi, massage, musikterapi, mindfulness-terapi, akupunktur.

- De ser et menneske, der har et problem og et behov, og de siger: 'ved du hvad, Hans, vi vil gøre, hvad der er bedst for dig', siger han.

Parat til at sælge bilen

Som besøgende er det let at få øje på hospitalets umiddelbare kvaliteter.

I det store fælleslokale tæt på receptionen er der lyst og venligt, på bordene står der små stearinlys og fade med vindruer og croissanter, i vindueskarmene er der vaser med blomster i, og på hospitalsgangene dufter der af frisklavet mad. Ja, selv kaffen smager godt.

Men det er heller ikke gratis at skrive sig ind her på adressen.

Om få dage lander der et girokort i Hans Thomsens indbakke med en regning på cirka 30.000 kroner, og hos en familie, hvor kun den ene ægtefælle har et arbejde, og den anden er førtidspensionist, gør udgifter i den størrelsesorden ondt i privatøkonomien.

- Vi har en sundhedsforsikring, men den dækker ikke en indlæggelse. Vi var så til gengæld heldige at have en opsparing, siger Dorte Gade.

- Men jeg var da klar på at sælge vores bil, hvis det havde været nødvendigt for at sikre, at Hans fik det bedre, siger hun.

Inden Dorte Gade kontaktede Skovhus Privathospital, undersøgte hun mulighederne for at få offentligt betalt behandling andre steder end i Regionspsykiatrien Horsens.

- Jeg havde hørt om retten til udvidet frit sygehusvalg, og jeg tænkte, at jeg kunne finde et andet hospital, som kunne hjælpe Hans. Men jeg fandt ud af, at retten kun gælder, hvis det offentlige sygehus, som patienten er henvist til, ikke er gået i gang med at undersøge og derefter behandle patienten inden for 30 dage, siger hun.

Men da hendes mand havde behov for akut behandling, var hans eneste mulighed for at få offentlig hjælp at tage hen på en psykiatrisk skadestue i Regionspsykiatrien Horsens og starte forfra.

- Og så er det jo en gratis omgang at love patienter frit sygehusvalg, siger Dorte Gade.

Hos Danske Regioner afviser formand Bent Hansen (S), at Hans Thomsens oplevelser og det stigende antal privat betalende patienter skulle afspejle et generelt problem med kvaliteten af behandlingen i den offentlige psykiatri.

- Udviklingen kan jo også blot afspejle, at flere almindelige mennesker i dag søger behandling til bestemte problemer, siger formanden.

Han vil ikke afvise, at der kan være tilfælde, hvor behandlingen ikke har været god nok.

- Men at nogle mennesker selv ønsker at betale for deres behandling, kan man jo ikke sige noget til. Det må folk jo selv bestemme, siger han.

Kit Kjærsgård kunne egentlig bare læne sig tilbage og glæde sig over, at flere og flere patienter som Hans Thomsen søger behandling hos hende. Men hun jubler ikke.

Stod det til hende, skulle flere patienter som Hans Thomsen have mulighed for at søge privat behandling hos Skovhus Privathospital eller hos andre private udbydere på skatteydernes regning, hvis de ønskede det.

- For os kan det jo være ligegyldigt, om vi behandler private eller offentligt henviste patienter, så længe vi får den samme betaling, siger hun. Men det sker sjældent.

Sidste år modtog hospitalet blot fire patienter via retten til udvidet frit sygehusvalg, og det undrer Kit Kjærsgård.

Ifølge hendes egne beregninger og beregninger fra Dansk Erhverv kan Skovhus Privathospital levere behandling, som er mellem 20 og 40 procent billigere end de offentlige psykiatriske sygehuse.

Spiser sammen

At Skovhus Privathospital alligevel kan levere samme "varer" som offentlige sygehuse – ambulans behandling og døgnindlæggelse af alle typer patienter – og endda samtidig gøre "kunder" som Hans Thomsen endnu mere tilfredse end offentlige sygehuse formår, skyldes flere ting, hvis man spørger personalet.

– Fx spiser personalet på Skovhus sammen med patienterne, og den tætte daglige kontakt betyder, at vi kan behandle patienterne lynhurtigt, fordi de har stor tillid til os, siger psykolog Betina Evald.

Hun har både arbejdet på Skovhus Privathospital siden 2007 og på en offentlig børnepsykiatrisk afdeling i Holbæk.

En anden mærkbar forskel er ifølge hende, at Skovhus, der i øjeblikket beskæftiger 60 ansatte, kræver stor fleksibilitet af sine medarbejdere. Til gengæld er der større frihed under ansvar, mener Betina Evald.

Hendes job består formelt i at tilbyde patienterne "individuel terapi".

– Men hos Skovhus kan en tur i skoven eller at spille Nintendo Wii med en patient også være en del af terapien for at nå patienterne, hvor de er. Her er man som medarbejder nødt til at være kreativ og tilpasse sig, hvad patienterne har behov for. Det, vi kalder "psykologsamtaler", er meget andet og mere end klassisk terapi, siger hun.

En tredje forskel er mængden af papirarbejde.

– Jeg skal ikke udfylde så mange sedler her. Jeg vurderer selv, hvad der er relevant for den enkelte patient og tilrettelægger patientens forløb meget mere fleksibelt end på et offentligt sygehus, siger Betina Ewald.

– På et tidspunkt oprettede jeg en stemmehørergruppe og nedlagde den igen, da der ikke længere var nok patienter. Der bliver lyttet mere til, hvad jeg synes, der er nødvendigt.

Få meter fra hende – ude ved receptionsskranken – står Hans Thomsen og småsnakker med personalet og er i gang med at udskrive sig selv.

Han griner og siger ”tak”, og om få minutter sidder han igen ude i bilen på vej hjem mod Skanderborg. Men Skovhus Privathospital slipper ham ikke helt endnu.

– De holder øje med min medicinske behandling, indtil jeg overdrages til en anden psykiater, som så følger op på den medicin, jeg får, siger han.

Hans Thomsen bruger ikke selv ordet ”kronisk” om sin tilstand, men han er indstillet på, at depression formentlig kommer til at præge resten af hans liv.

Han vil ikke afvise, at han en dag vender tilbage til Skovhus Privathospital.

– Jeg håber det ikke. Men hvis det bliver aktuelt igen, vil jeg ikke være bange for at kontakte dem. Det her er et alternativ, hvor jeg føler mig tryk. Det tror jeg, vi er enige om, siger han og kigger på sin kone. ●

De ser et menneske, der har et problem og et behov, og de siger: ’ved du hvad, Hans, vi vil gøre, hvad der er bedst for dig’.

– Hans Thomsen, *patient på Skovhus Privathospital*

